

KIS-452 – Gl. virtuel

(GE – 12 03 94)

Er Stlenneg e vez arveret an termen gant daou ster disheñvel :

1° "Doare a'r pezh a zo *e galloud*", Br. **galloudel**, eleze a c'hell dont *e gwered* e degouezhioù 'zo. Evel se e komzer eus Br. memor **c'halloudel**, Gl. *mémoire virtuelle* da aroueziñ un advemor a c'haller degas (Br. *treuzkludañ*, Gl. *translater*, Sz. *to relocate*) he fajennoù er bennvemor. Un tun eo da astenn egor ennegañ ur reizhiad en tu all da endalc'h gwerc'hel ar bennvemor. Ur skouer all, eeunoc'h : e rouedad ar pellgomz e vez *e galloud* kement a amredoù (Br. amredoù **galloudel**, Gl. *circuits virtuels*, Sz. *virtual circuits*) hag a zanvez koubladoù koumananterion ; pa c'halvan ur c'hendehaezer ez a unan eus an amredoù galloudel da **revoudel** amzer ar gehentadenn.

Kevenep da Br. **galloudel** (Gl. *virtuel, potentiel*) emañ **gweredel**, **gwerc'hel**, **revoudel** (Gl. *réel, actuel, Sz. actual, real*) hervez an arliv. Er Stlenneg e ran peurliesañ gant Br. **revoudel** ha **gwerc'hel**.

2° "Doare un *darvan* (Gl. *simulation*)", Br. **darvanel**. Ken kozh ha mab den eo drevezerezh traoù ar bed dre an tresañ, al livañ, an delwennañ, hiziv ar filmañ. Gant an araezadoù klasel-se koulskoude e chom anat d'an arvester ar c'hemm etre an traoù gwerc'hel hag an drevezadur anezho : a) dre ma vez diglok kaer ar c'heñver merzhadennel ganto (d'an daolenn e vank an trede ment, d'ar fiñvskeudenn ar stekiñ, h.a.), b) dre ma vank dreist-holl ar c'hejañ a gorf da gorf (*etrewezhañ*, Gl. *interaction*) etre an den hag an drevezadoù.

Gant ar stlennegzh eo koazhet a galz ar c'hemm-se : bennozh d'an darvanerezh e vez savet amvaoù a furmoù kevanaoz a c'hell an oberataer kaout ganto n'eo ket hepken douesoc'h keñverioù gweledel ha klevedel, met dreist-holl darempredoù dre ar stekiñ hag ar merzhout dalc'h, harz ha pouez, ar palvata, an dilec'hiañ hag ar c'hempenn — darempred a ginnigan envel *kefourzh* g., *kefourzhañ* (< Br. *kev- + hourzh-*, Kb. *cyffwrdd*) — evel ma reer gant an traoù gwerc'hel.

E saozneg hag e galleg e reer *virtual reality*, *réalité virtuelle* eus hevelep amva darvanoù o trevezañ un amva gwerc'hel — anvad emzislavrus en e dermenoù met hollvoaziet. Doujusoc'h da boelloù an dezevout eo dleet d'ar brezhoneg bezañ ha, kuit a drell lagad, e kinnigan termenoù kevzasoc'h : **darvan g. traelezh, darvanelezh b.**

Dedalvezadurioù paot ouzh paot zo d'an imbourc'h darvanel en Nijerezh milourel, er Greanterezh, nevesoc'h er Vezekniezh hag er Surjianerezh. E C'hwevrer 1994 e voe e Montpellier ur gendael tiolet *Interface des Mondes Réels et Virtuels* (*Ketal ar Bedoù Gwerc'hel ha Darvanel*) ma voe graet un trosell war arverioù diwezhañ an darvanelezh. Anv a read eus “an deiz ma vo ur c'hlañvour darvanel dindan daouarn ur surjian treuzkaset e jestroù dre amgerc'hell d'un darvan surjian oc'h oberata ar gouziviad klañvdiet mil kilometr dioutañ”.